

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Probatur etiam è Conciliis Lateranensi & Tridentino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

secundæ dynastiæ tempora , antè quam re-
gia Curia magistratibus ordinariis commis-
sa esset. Capitula enim seu Edicta Princi-
pum à summo Cancellario Episcopis & Co-
mitibus præbebantur , ut ea in suis diœc-
ebus & comitatibus quisque recitari procu-
raret ; ut docet Capitulare secundum Lu-
dovici Pij. Summus Cancellarius Edicta re-
gia condebat , teste Adalardo apud Hinc
marum ; quemadmodum Comes Palatij ju-
diciis palatinis prærerat , & Archipellanus
controversiis canonicis quæ à Rege diri-
mebantur. Quæ judicandi munera deinde
in tertia dynastia in unam Cancellarij di-
gnitatem coierunt.

11. Sed in controversiam deducitur an leges ecclesiasticæ promulgari debeant per provincias, an vero sufficiat eas in Roma- na Curia publicatas fuisse. Hinc stat Ioannes Andreas, & pleisque ex Italia auctores, qui solam in Curia Romana promulgationem requirunt. Panormitanus verò, & omnes fere Galli, Germani, & Hispani, qui quæstionem istam attigerunt, imò & Ca- lietanus unus è purpuratis Patribus, neces- sariam esse per singulas provincias legis ec- clesiasticæ publicationem contendunt va- lidissimis argumentis. Cùm enim ex natu- ralis rationis præscripto, Imperatoria lege Iustiniani, quæ vim in rebus ipsis obtinet, cautum fuerit ut nemo teneri debeat no- va constitutione, donec in provinciis au- thoritate publica fuerit promulgata, et si in urbe regia publicis Edicis proposita fuerit, indeque cognitio novæ legis manare & per provincias ob frequenter provincialium commeatum diffundi possit, cur alio jure utemur, cùm de lege ecclesiastica Romæ promulgata agerur, quò non adeo fre- quenter se conferunt hodie provinciales quam olim cùm esset orbis gentiumque Domina: Præsertim cùm fama legis editæ non sufficiat; sed necessaria sit legis eval- gatio, quæ fiat auctoritate publica, ne quis eam in dubium revocare possit. Huic ra- tioni addenda est illa quæ apud omnes ob- tinet, nempe leges Imperatorum etiam ab Ecclesia observari, nisi in contrarium ec- clesiastica lege fuerit statutum. Itaque con- stitutiones ecclesiasticæ eodem juris ordi- ne & publicationis solennibus adstringen- tur, ex vi Novellarum Iustiniani; præsertim cùm Novellarum corpus, aut saltē Iulia- ni Epitome olim à Romanis Pontificib⁹ recepta fuerit, ut antè monui.

Hæc ratio inde multum juvari posse mihi
videtur, quod Iustinius hunc morem non
solum in civilibus negotiis, sed etiam in le-
gibus ecclesiasticis observaverit: quas ad

Patriarchas cuiusque Dioceseos direxit, ut
eas in Ecclesiis suarum sedium publicè pro-
ponerent, deinde ad Metropolitas mitte-
rent, qui promulgatione in Ecclesiis facta,
earundem legum infinuationem Episcopis
sub se constitutis demandarent. Elegans est
locus in Iustiniani Novella sexta, quæ de
Episcoporum & Clericorum ordinationi-
bus quamplurima statuit. Sanctissimi sequi-
dem Patriarchæ uniuscuiusque Diæcis hec
proponant in Ecclesiis sub se constitutis, & ma-
nifesta faciant Deo amabilibus Metropolitis que
à nobis constituta sunt. Illi quoque rursus pro-
ponant ea in metropolitana sanctissima Ecclesia,
& constitutis sub se Episcopis manifesta faciant.
Illorum verò singuli in propria Ecclesia hac pro-

ponant; ut nullus nostrae Republice ignoret quæ
à nobis ad honorum & ad augmentum magni Dei
& Salvatoris nostri Iesu Christi disposita sunt.
Eundem ergo ordinem sequi deceat Summos
Pontifices, seu legem novam ex fratrum
consilio ferant, seu de Concilij generalis
sententia; cum Ecclesiæ jurisdictio sedatior
& temperatior sit quam civilis & regia.
Non parum momenti confert etiam ad ordi-
naris hujus necessitatem magnum quod ex
alio capite discrimin intercedit inter ponti-
ficiam & regiam autoritatem. Etenim à
synodis provinciarum canones condit solent,
quibus Ecclesiarum status componi potest,
ut necessaria omnino non sit, in singulis ar-
ticulis, sollicitudo Summi Pontificis, ac
proinde mirum esse non debet si Christiani
non adeo se curiosos exhibeant earum le-
gum quæ Romæ feruntur ac promulgantur.
Alia est regnorum ratio, in quibus nihil
constituitur præterquam Edictis regis. Et
tamen Principum benignitas tantopere hac
in parte subditis suis consulit, ut eos cura &
labore solvat inquirendarum promulgatio-
num quæ fieri possent in comitatu, neque
velit suis legibus teneri, donec publicè
propositæ sint in provinciis.

proponit in provinciis.

III. Neque est quod in hac questione torqueamur, cum ipsa etiam Concilia generalia his solennibus sua constituta obstringi satis aperte significaverint. Etenim Concilium Lateranense sub Innocentio III. habitum, cum precepisset medicis ut ægros inducerent ad consulendum suarum animarum saluti antè quam morbo remedia parentur, addit tamen, pœna canonii adjectæ non esse locum antè quam promulgatio canonis istius facta fuerit ab Episcopo: *Si quis autem medicorum hujus nostræ constitutionis, postquam per Prelatos locorum fuerit pubblicata, transgressor extiterit, tamdiu ab Ecclesiæ ingressu arceatur, donec pro transgressione hujusmodi satisficerit competenter. Quinierat*

Concilium Tridentinum, cum matrimonia clandestina rescidisset, ea tamen huic poena obnoxia esse noluit, nisi post lapsum triginta dierum à die publicationis per singulas parochias factæ. Adeo necessaria visa est illius Concilij Patribus novorum Decretorum promulgatio.

*rantes eorum accipient literas communicatoriaias
quos extra episcopatum iusta sententia declaravit.* Quinetiam encyclicam epistolam ad omnes Episcopos dedit ut subscriptione

Idem Concilium
ad univ. Ecclesias.

triginta dierum à die publicationis per singulas parochias factæ. Adeo necessaria visa est illius Concilij Patribus novorum Decretorum promulgatio.

I. V. Ceterum si veteris Ecclesie consuetudinem inspiciamus, eam fuisse sapientissimorum illorum Episcoporum sententiam inveniemus, ut canonum etiam in Conciliis plenariis editorum promulgatio per provincias semper necessaria visa fuerit. Arelatense Concilium primum, quod ex omnibus ferè Occidentis provinciis Constantini voluntate convenit, post damnatos Donatistas, viginti duos canones constituit. Sed æquum esse non putavit iis clerum aut plebem teneri, donec per provincias editi fuissent. Hujus editionis curam Silvestro Summo Pontifici, quem reverentia commerita salutaverat, epistola ad illum scripta comisit: *Placuit etiam, inquit Patres, atque, qui maiores dioceses tenes, per te potissimum omnibus insinuari.* Nicæna Synodus suis litteris ad Ægyptios & ceteros Episcopos, qui cœtu non interfuerant, perscriptis, quæ decreta fuerant significavit; eaque litteris ad vos perscribere necessarium visum est, inquit, ut intelligere possitis, cum que ibi in questionem & disquisitionem vocata, tum que decreta sanctiisque sunt, imò verò Alexandrum Episcopum Alexandrinum iis canonibus instructum redire moneret qui de rebus controversis editi essent. quod ultimum ad Ægyptios Episcopos referendum est. Ceteris enim provinciis decreta per eos Episcopos transmissa sunt qui Concilio intererant: quorum catalogum edidit Gelazius Cyzicenus in Actis Concilii Nicæni, cuius infra prius hæc est: *Catalogus sanctorum Episcoporum per quos sancta magna & universalis Synodus Nicæe coacta misit omnibus in toto orbe terrarum Dei Ecclesiis ea que ab ipsis per spiritum sanctorum in ea constituta sunt.* Inter quos principem locum obtinet Osias, qui cum Bitone & Vincentio Romanis Presbyteris ea decreta in Occidente derulit, ut Roma, Italæ, Hispaniæ, & ceteris usque ad Oceanum Ecclesiis publicè proponerentur. Par cura quamplurimis Episcopis per Orientem imposita est.

V. Sardicensis Synodus definitiones suas ad Iulium Romanum Episcopum perscripsit, consiliumque suum his verbis explicuit: *Tua autem excellens prudentia disponere debet ut per tua scripta, qui in Sicilia, in Sardinia, & in Italia sunt fratres nostri, que acta sunt, & que definita, cognoscant, & ne igno-*

rantem eorum accipiant literas communicatoriaes quos extra episcopatum iusta sententia declaravit. Quinetiam encyclicam epistolam ad omnes Episcopos dedit, ut subscriptione sua rebus definitis suffragarentur. Vnde profectum est ut in numero Episcoporum qui Sardicæ convenerunt ineundo gravissimè peccetur. Etenim, ut hoc etiam obiter adnotemus, cùm octoginta tantum Episcopi ex Occidente, & rotidem ex Oriente, literis Constantis Constantiique evocati, Sardicam convenire deberent ad constitutandam Synodum Oecumenicam, quemadmodum loquitur Socrates, Orientalium secessio locum sancè dedit Concilio Occidentalium de rebus propositis pleno jure decernendi & Athanasium restituendi, sed eorum numerum non auxit qui judicium ferre debebant, si paucos Episcopos excipias, qui è Concilio Orientalium discedentes Occidentalibus se adjunixerunt. In Synodo Sardicensi lxx. Episcopos judicium tulisse restatur Hilarius in Fragmentis, quamvis sententia synodica à paucis latè subscripta per varias provincias Episcopi plusquam trecenti numero. Hoc est quod significat Athanasius in apologia de fuga; si rectè, & ut decet, verborum interpunctio, & quæ inde pendet sententia confitetur. Cùm enim causam suam discussam & innocentiam probatam in Concilio Sardicensi dixisset, addit: Atque iis que pro nobis definita sunt, consenserunt Episcopi plures quam trecenti. Quod referendum non est ad suffragium in Concilio latum, ut à plerisque fieri solet, cùm tantus non adesse Episcoporum judicum numerus, sed ad subscriptiones Episcoporum, qui Sardicæ cùm essent, sententia synodica adhæserunt, tum alij invitati ab Athanasio, cùm provincias illas ab Italiae finibus Ecclesiam Alexandrinam repetendo peragret. Quod disertus verbis scriptum est ad calcem epistolæ synodicae illius Concilij: *Hec ita scriptis mandata, sacram Sardicense Concilium ad eos qui interesserantur non poterant, misit: qui ipsi quoque suis suffragiis decreta synodi approbarunt.* Eorum autem qui in synodo subscripterunt, ceterorumque aliorum, ista sunt nomina.

Duobus annis post Synodum Sardicensem Photinus Episcopus Sirmij, quæ Illyrici Occidentalis metropolis erat, ob renovatam Pauli Samosateni hæresim, Mediolani in Concilio Occidentalium damnatur; atque iterum in Romana synodo de pellen- do ab episcopatu Photino tractatur. Damnationis istius Decretum pro more à Romanis ad Orientales mittitur: *Decretum*, inquit Hilarius, ab *Occidentalibus*, sicut mos posse-

*Vide lib. 7. c. 3.
§. 4. §.
Sect. 1. 1. c. 30.
οἰκουμένης τοῦ
οὐρανοῦ.*

Athanasius in a-
pologia de fuga.
Ges. τε κατέβησιν
κατεργάσας τοις
λαθανατούσι μην
οπίσχονται απλανεῖσιν.

Ep. syn. Conc.
Sard. απίστειλη ή
από τούς με συ-
νέβαται χωραθή-
σει, η μάκι ή ευμά-
χος τούς κρι-
θίσεις, &c.

Hilarius in Frag-
mentis,